

Norrtälje kommun
skickas per e-post

Tillsyn enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling – riktlinjer för direktupphandling

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket konstaterar att Norrtälje kommun har brustit i sin skyldighet att enligt 19 a kap. 15 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling besluta om riktlinjer för direktupphandling.

Konkurrensverket förutsätter att Norrtälje kommun, i den mån det inte redan skett, vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa att upphandlingsregelverket följs.

Ärendet avslutas.

Konkurrensverkets utredning

1. Konkurrensverket har under hösten 2025 genomfört en granskning för att undersöka om ett antal slumpvis utvalda upphandlande myndigheter har beslutat om riktlinjer för direktupphandling. Konkurrensverket skickade mot denna bakgrund den 19 augusti 2025 en skrivelse i form av en webbenkät till bland annat Norrtälje kommun med frågan om det fanns beslutade riktlinjer.¹
2. I svar på enkäten uppgav Norrtälje kommun att kommunen saknar beslutade riktlinjer för direktupphandling.
3. Med anledning av uppgifterna inledde Konkurrensverket det nu aktuella tillsynsärendet i syfte att närmare granska de aktuella omständigheterna och om de skyldigheter avseende riktlinjer som följer av upphandlingsregelverket iakttagits.
4. Norrtälje kommun har under utredningen av ärendet inkommit med uppgifter om att kommunen ska arbeta fram riktlinjer för direktupphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Norrtälje kommun avser att besluta om dessa riktlinjer under Kommunstyrelsens sammanträde den 16 mars 2026.

Bedömning

Rättslig reglering

5. Av 19 a kap. 15 § LOU följer att en upphandlande myndighet ska besluta om riktlinjer för direktupphandling. Syftet med kravet på riktlinjer är bland annat att se till att upphandlande myndigheter tillämpar ett strategiskt förhållningssätt för offentlig upphandling och att konkurrensen tillvaratas även vid direktupphandlingar.
6. Enligt 21 kap. 4 § LOU får Konkurrensverket i egenskap av tillsynsmyndighet över den offentliga upphandlingen i Sverige förelägga en upphandlande myndighet att besluta om riktlinjer för direktupphandling. Bestämmelsen trädde i kraft 1 januari 2024 och innebar en utökning av Konkurrensverkets möjligheter att vidta åtgärder mot upphandlande myndigheter som inte beslutar om sådana riktlinjer i enlighet med upphandlingsregelverket.
7. Av förarbetena till LOU framgår att det med riktlinjer för direktupphandling avses rena policydokument med vägledande riktlinjer för användningen av direktupphandling innehållande framför allt handläggningsrutiner om annonsering och konkurrensutsättning på annat sätt. I riktlinjerna bör det tydligt anges kriterier för när konkurrensen ska

¹ Konkurrensverkets ärende dnr 484/2025.

utnyttjas genom att annonsera upphandlingen eller konkurrensutsätta den genom att tillfråga flera leverantörer. Riktlinjerna bör också kunna behandla frågan om hur de upphandlingsrättsliga principerna kommer att beaktas vid myndighetens direktupphandlingar och myndighetens strategi när det gäller jävsfrågor och korruption.

Slutsats

8. Konkurrensverket konstaterar, efter granskning av om Norrtälje kommun har beslutade riktlinjer för direktupphandling, att kommunen brister i att uppfylla skyldigheten att anta riktlinjer enligt 19 a kap. 15 § LOU. Norrtälje kommun har under utredningens gång vidgått bristerna och inkommit med uppgifter om att kommunen ska ta fram riktlinjer för direktupphandling och avser att besluta om dessa under Kommunstyrelsens sammanträde den 16 mars 2026. Mot bakgrund av vad kommunen framfört under utredningen förutsätter Konkurrensverket att kommunen åtgärdar bristerna skyndsamt. Konkurrensverket finner därför inte för närvarande skäl att besluta om ett föreläggande enligt 21 kap. 4 § LOU.
9. Kommunens åtgärder kan komma att följas upp genom förnyad tillsyn.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga juristen Louise Grünberg Petersson.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och beslutet saknar därför namnunderskrift.

Marie Östman

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.

Allmänt om Konkurrensverkets tillsyn

Konkurrensverket har i uppdrag att utöva tillsyn på området för offentlig upphandling i syfte att öka regelefterlevnaden och bidra till en effektiv offentlig upphandling.

Konkurrensverkets granskning i ett enskilt ärende kan visa att en upphandlande myndighet har agerat i strid med regelverket för offentlig upphandling. Konkurrensverket kan då, avseende upphandlingar som har påbörjats före 1 januari 2024, ansöka om upphandlingsskadeavgift, om förutsättningarna för det är uppfyllda, eller sammanfatta resultatet av tillsynen i ett beslut.² Genom att fatta ett tillsynsbeslut kan Konkurrensverket peka på förfaranden hos myndigheten som är i strid med regelverket eller göra andra påpekanden som är motiverade.

Ett tillsynsbeslut innebär inte ett förbud eller föreläggande. Det är således inte förenat med en sanktion i sig, men kan ändå få rättsliga följder. Om en upphandlande myndighet genomför upprepade otillåtna upphandlingar kan exempelvis tidigare förseelser utgöra en försvårande omständighet som motiverar en högre upphandlingsskadeavgift vid efterföljande otillåtna direktupphandlingar.

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skicka ett skriftligt överklagande till Konkurrensverket. Ange i överklagandet vilket beslut ni överklagar och vilken ändring ni begär.

Eftersom ni är en part som företräder det allmänna ska överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Om överklagandet har kommit in i tid skickar Konkurrensverket det vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm.

Konkurrensverkets kontaktuppgifter framgår av beslutets första sida.

² Enligt 21 kap. 7 § LOU i dess lydelse innan den 1 januari 2024 är en förutsättning för att ansöka om upphandlingsskadeavgift att ansökan inkommit till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts.